

BAB IX

KATA BILANGAN (Telwoorden)

Telwoorden adalah kata yang mewakili suatu bilangan atau urutan. Ada dua macam bilangan yaitu **bilangan kardinal** (*hoofdtelwoorden*) dan **bilangan urut** (*rangtelwoorden*). Kedua jenis bilangan dapat dibagi lagi menjadi bilangan pasti (*bepaalde telwoorden*) dan tidak pasti (*onbepaalde telwoorden*).

Bilangan kardinal menunjukkan jumlah atau angka.

A. NOMOR KARDINAL PASTI

(*Bepaald hoofdtelwoord*)

(kita tahu persis berapa banyak)

0 = Nul, 1 = één, 2 = twee, 3 = drie, 4 = vier, 5 = Vijf, 6 = zes, 7 = zeven, 8 = acht, 9 = negen, 10 = tien,

11 = elf, 12 = twaalf, 13 = dertien, 14 = veertien,

15 = vijftien, 16 = zestien, 17 = zeventien,

18 = achttien, 19 = negentien, 20 = twintig.

21 = een en twintig, 22 = twee en twintig, 23 = drie en twintig,

28 = acht en twintig, 29 = negen en twintig,

30 = dertig, 40 = veertig, 50 = vijftig, 60 = zestig

70 = zeventig, 80 = tachtig, 90 = negentig,

100 = honderd, 1000 = duizend.²⁴

²⁴ N.E. Bochove, C.J. De Witte, *Bahasa Belanda Untuk Anda* (Holland: Hilversum), hlm. 32

Misalnya dalam kalimat:

Ik tel *zeven* kralen op het rekenrekje.

*Saya menghitung **tujuh** manik-manik di alat Sem Poa.*

Er zijn *drie* muizen ontsnapt.

*Ada **tiga** tikus telah melarikan diri.*

Ik heb maar *één* snoepje gepakt.

*Saya hanya mengambil **satu** permen.*

B. NOMOR KARDINAL TAK PASTI

(*Onbepaald hoofd-telwoord*)

(kita tidak tahu berapa banyak)

Weinig (sedikit), *minder* (kurang), *minst* (paling sedikit), *veel* (banyak), *meer* (lebih), *meest* (Sebagian besar), *enkele* (beberapa dari), *enige* (setiap), *alle* (semua), *zoveel* (begitu banyak), *sommige* (beberapa)

Contoh:

Maar *weinig* kinderen vonden het leuk.

*Tetapi hanya **sedikit** anak-anak yang menyukainya.*

In die wijk wonen *veel* kinderen.

***Banyak** anak-anak tinggal di daerah ini.*

Er wordt *zoveel* gezegd door die kinderen.

***Begitu banyak** yang dikatakan oleh anak-anak itu.*

C. BILANGAN URUT PASTI (*Bepaald rangtelwoord*)

(kita tahu persis berapa jumlahnya)

Eerste (pertama), *tweede* (kedua), *vijfde* (kelima), *dertigste* (ketigapuluh), *vijfenveertigste* (keempat puluh lima), *honderdste* (keseratus), *duizendste* (keseribu), dan seterusnya.

Contoh:

Ujang kwam als *eerste* over de finish

Ujang melewati garis finis *pertama/terlebih dulu*.

De *tweede* plaats was voor Joko

Tempat kedua untuk Joko

Elke *honderste* beller wint een prijs

Setiap penelepon keseratus memenangkan hadiah

Eerste = pertama, *tweede* = kedua, *derde* = ketiga,

vierde = keempat, *vijfde* = kelima, *Zesde* = keenam,

zevende = ketujuh, *achste* = kedelapan, *negende* = kesembilan,

Tiende = kesepuluh, *elfde* = kesebelas, *dertiende* = ketiga

belas, *veertiende* = keempat belas, *twintigste* = kedua puluh,

dertigste = ketigapuluh, *honderdste* = keseratus, *duizendste* =

keseribu

D. BILANGAN URUT TAK PASTI

(*Onbepaald rangtelwoord*)

(kita tidak tahu persis posisinya)

Laatste (terakhir), *hoeveelste* (seberapa banyak), *middelste*

(tengah), *zoveelste* (kesekian).

Contohnya:

Mark was als *laatste* klaar

Mark adalah yang selesai *terakhir*

Ze woont in het *middelste* huizen
Dia tinggal di rumah yang *tengah*
Oma Lies is voor de *zoveelste* keer gewaarschuwd
Nenek Lies telah diperingatkan untuk *kesekian* kalinya.

E. BACAAN

Rechtelijk En Rechterlijk.

De woorden rechtelijk en rechterlijk hebben een verschillende betekenis:

Rechterlijk hoort bij rechter en heeft betrekking op een rechter of het rechtswezen. Rechterlijk komt vaak voor, onder meer in een rechterlijk ambtenaar, op rechterlijk bevel, de rechterlijke waardigheid, een rechterlijk verbod, een rechterlijk vonnis en de rechterlijke organisatie.

Rechtelijk is het bijvoeglijk naamwoord bij recht; het betekent 'volgens het recht, wettig' of 'het recht betreffend, juridisch'. Dit woord komt voor in constructies als iets rechtelijk bezitten en geschillen van rechtelijke aard.

Er zijn veel woorden die op rechtelijk eindigen, zoals strafrechtelijk, bestuursrechtelijk, auteursrechtelijk en zakenrechtelijk. Deze woorden hebben betrekking op de genoemde vorm van recht (strafrecht, bestuursrecht, enz.); met het woord rechter hebben ze niets te maken; dit woord hoort namelijk bij gerecht in de betekenis 'rechtsprekend lichaam'. Er zijn woorden die voorafgegaan door "rechterlijk":

1. Rechterlijke macht
2. Rechterlijk Pardon
3. Rechterlijke Organisatie:

Kata *Rechtelijk*²⁵ dan *rechterlijk*^{26,27} memiliki arti yang berbeda:

Rechterlijk adalah milik hakim dan berhubungan dengan hakim atau sistem peradilan²⁸. [yang berhubungan dengan] Peradilan sering terjadi, termasuk dalam pejabat peradilan, dengan perintah pengadilan, martabat peradilan, larangan pengadilan, putusan pengadilan dan organisasi peradilan.

Rechtelijk adalah kata sifat yang berhubungan dengan kata hukum; itu berarti 'menurut hukum, sah' atau 'menurut hukum, sah'. Kata ini muncul dalam konstruksi seperti kepemilikan oleh hukum dan perselisihan yang bersifat hukum.

Ada banyak kata yang berakhiran "*rechtelijk*", seperti hukum pidana/pemidanaan, hukum administrasi, hak cipta dan hukum benda/ kebendaan. Kata-kata ini mengacu pada bentuk hukum tersebut (hukum pidana, hukum administrasi, dll); mereka tidak ada hubungannya dengan kata hakim; kata ini milik pengadilan dalam arti 'badan peradilan'. Ada kata-kata yang diawali dengan "Rechterlijk":

1. Kekuasaan kehakiman (*Rechterlijke macht*)
2. Pemaafan oleh hakim²⁹ (*Rechterlijk Pardon*);

²⁵ Yang berhubungan dengan hukum (*recht**). Lihat Fockema Andreae, *Kamus Istilah Hukum* (Jakarta: Binacipta, 1983). Hlm. 444

²⁶ Segala sesuatu yang berhubungan dengan hakim, dengan pelaksanaan hukum. Lihat *ibid.*, hlm 446.

²⁷ Rechterlijk atau Judicieel berarti kehakiman. Lihat Yan Pramadya Puspa, *Kamus Hukum, Edisi lengkap Bahasa Belanda Indonesia Inggris* (Semarang: Aneka Ilmu, 1977). Hlm. 492

²⁸ *Ibid.*, Hlm. 714.

²⁹ Dimaafkan oleh hakim; hakim pengadilan Kanton sejak tahun 1921, bila dipandang perlu

3. Organisasi kehakiman³⁰ (*Rechterlijke Organisatie*)

F. PERBENDAHARAAN KATA

<i>rechtelijke macht rechtelijk</i>	Kekuasaan kehakiman Yang berhubungan dengan hukum, pengadil-an.
<i>rechterlijk</i>	Segala sesuatu yang berhubungan dengan hakim, dengan pelaksanaan hukum.
<i>betrekking op het rechtswezen.</i>	Berhubungan dengan System hukum
<i>onder meer</i>	Antara lain
<i>een rechterlijk ambtenaar,</i>	Pejabat peradilan
<i>op rechterlijk bevel,</i>	Perintah hakim
<i>de rechterlijke waardigheid,</i>	Martabat hakim/peradilan
<i>een rechterlijk verbod,</i>	
<i>een rechterlijke vonnis</i>	

tidak menjatuhkan hukuman terhadap suatu peristiwa pidana yang sangat tidak berarti dan juga berhubungan dengan keadaan pada waktu Tindakan itu terjadi (*Nederland Wetboek van Strafvoordering* (KUHAP Belanda) Pasal 398).

³⁰ Organisasi kekuasaan kehakiman, organ yang ditugaskan melaksanakan peradilan seperti Pengadilan pada tingkat pertama (Pengadilan Negeri, Pengadilan Tata Usaha Negara, Pengadilan Niaga, dan lain-lain), Pengadilan Tinggi, Mahkamah Agung. Lihat Fockema Andreae, *Loc.Cit.*, hlm. 446

<i>de rechterlijke organisatie.</i>	
<i>het bijvoeglijk naamwoord;</i>	Larangan hakim
<i>gevaar</i>	Putusan hakim (pidana)
<i>gevaarlijk</i>	Organisasi Kehakiman
<i>geval</i>	
<i>gevallijk</i>	Kata sifat
<i>volgens het recht,</i>	
	Bahaya
	Berbahaya
<i>wettig</i>	mungkin
<i>het recht betreffend,</i>	kebetulan
<i>juridisch</i>	menurut hukum
<i>rechtelijk bezitten</i>	sah
	mengenai hukum
<i>geschillen van rechtelijke aard.</i>	menurut hukum
<i>strafrechtelijk,</i>	kedudukan hukum (<i>legal standing</i>)
	sengketa yang bersifat hukum
<i>bestuursrechtelijk,</i>	(berhubungan dengan)
<i>auteursrechtelijk</i>	hukum pidana
	(berhubungan dengan)
<i>zakenrechtelijk.</i>	hukum administrasi
<i>gerecht</i>	(berhubungan dengan)
<i>betekenis</i>	hak cipta
<i>rechtsprekend lichaam</i>	(berhubungan dengan)
	hukum benda/kebendaan
	Arti
	Badan hukum

